

Nedožitě 90. narozeniny Jaroslava Staňka

V polovině května vzpomínáme nedožitých devadesátin brněnského fyziologa a lékařského fyzika doc. MUDr. Jaroslava Staňka, CSc. Dráhu vysokoškolského učitele započal v r. 1946 na Fyziologickém ústavu Lékařské fakulty MU v Brně u prof. Drasticha a později v ní pokračoval pod vedením prof. Kruty. Od studentských let byl technicky zaměřen, byl aktivním radioamatérem a na Fyziologickém ústavu se podílel především na vývoji nových elektronických zařízení pro fyziologický výzkum. K jeho nejvýznamnějším pracím v této oblasti patří konstrukce stimulatoru pro elektrofrenické dýchání. Vzhledem ke svému zaměření na lékařskou techniku byl v r. 1957 povolán vedením fakulty na uvolněné místo vedoucího Ústavu lékařské fyziky, který byl v té době součástí katedry lékařské chemie a fyziky, vedené prof. Oktaviánem Wagnerem. V krátké době obhájil kandidátskou disertační práci a v r. 1963 se habilitoval z lékařské fyziky. Brzy nato byl jmenován vedoucím samostatné katedry lékařské fyziky brněnské lékařské fakulty, kterou vedl do roku 1970.

Čtrnáctileté období jeho vedení lékařské fyziky je možno charakterizovat jako období stabilizace oboru a modernizace jeho výuky, včetně inovace praktických cvičení. Ústav se v r. 1960 přestěhoval z nevyhovujících prostor v zadním traktu budovy na Komenského nám. 2 do místností ve 3. poschodí budovy na nynější Joštově třídě 10, které byly laboratorně zařízeny a umožňovaly jak rozšíření praktické výuky studentů, tak větší možnosti experimentální výzkumné činnosti. Docent Staněk byl iniciátorem a spoluautorem několika vydání skript z lékařské fyziky pro posluchače lékařské fakulty. Za jeho vedení došlo ke stabilizaci učitelského sboru a k rozvoji vědecké činnosti pracoviště, která se zaměřovala na tři hlavní oblasti: lékařskou elektroniku, biofyziku ultrazvuku a spektroskopické metody. Na pracovišti vznikla v té době řada publikací s velmi dobrým mezinárodním ohlasem. Tento úspěšný vývoj byl násilně přerušen v období tzv. normalizace. Docent Staněk, člověk čestný se smyslem pro systematickosti, někdy až puntičkářský, byl nepravdivě obviněn z admi-

nistrativních nesrovnalostí a podobně jako řada dalších vedoucích pracovníků nevyhovujících „normalizačnímu“ vedení fakulty byl zbaven vedoucího místa na katedře lékařské fyziky. Jejím vedením byl pověřen RNDr. E. Smékal. Vedení fakulty také zrušilo návrh na Staňkovo jmenování profesorem. Docent Staněk byl přeložen zpět na katedru fyziologie, kde dokončil svoji akademickou kariéru a odkud v r. 1978 odešel do důchodu. Zaslouženého odpočinku si však dlouho neužil a dva roky nato neočekávaně podlehl zákeřné chorobě.

Jaroslav Staněk byl člověk poněkud uzavřený, ale společenský se suchým humorem. Zapisoval si kuriózní odpovědi studentů u zkoušek a při společenských setkáních jimi přispíval k zábavě. Při zkoušení byl spravedlivý, ale nekompromisní. Ve známost vešlo jeho poněkud neobvyklé oznámení na dveřích pracovny ve zkouškovém období: „Nepřijímám žádné přímlyvy – ani od univerzitních profesorů.“

Jaroslava Staňka zasáhly bolestně obě okupace, které v minulém století postihly naši vlast. První – nacistická – mu ještě jako studentovi medicíny přinesla po uzavření českých vysokých škol na podzim roku 1939 několikaleté věznění v koncentračním táboře. Druhá – sovětská, nebo spíše její normalizační důsledky na začátku sedmdesátých let – pak znamenala neodůvodněnou osobní perzekuci a ztrátu vedoucího místa.

Detailní vzpomínky v myslích jeho dosud žijících přátel, spolupracovníků a žáků s postupem času blednou. Obraz vynikajícího vysokoškolského učitele, čestného a dobrého člověka však zůstává.

I. HRAZDIRA

Prof. JUDr. Jiří Cvetler

Před 105 lety se narodil významný brněnský romanista prof. JUDr. Jiří Cvetler. Na brněnskou univerzitu byl povolán hned po válce v roce 1946, kde nastoupil po nacisty zavražděném prof. Vážném. Nahradit tohoto věhlasného romanistu nebyl úkol nikterak snadný, Cvetler však k tomu měl ty nejlepší předpoklady. Přišel do Brna jako erudovaný odborník